

MÉSZÁROS LÁSZLÓ

Sikerre születtem

*Egy amerikai magyar vállalkozó útja
a Szilícium-völgyig – és tovább*

MÉSZÁROS LÁSZLÓ

Sikerre születtem

*Egy amerikai magyar vállalkozó útja
a Szilícium-völgyig – és tovább*

ATHENAEUM

© Mészáros László, 2015

Az angol nyelvű fejezeteket Szilágyiné Márton Andrea fordította.
Hungarian translation © Szilágyiné Márton Andrea, 2015

A kötet egyes, eredetileg angolul írott fejezetei Nancy Jo Eckerson közreműködésével készültek.

Kiadta az Athenaeum Kiadó, az 1795-ben alapított

Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők

Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: Nyáry Krisztián

1086 Budapest, Dankó u. 4–8.

Tel.: 1–235–5020

www.athenaeum.hu

www.facebook.com/athenaeumkiado

athenaeum@lira.hu

Felelős szerkesztő: Peiker Éva

Műszaki vezető: Rácz Julianna

Borító: Földi Andrea

Tördelés: 9s Műhely

Készült az Alföldi Nyomda Zrt.-ben, 2015-ben

Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

ISBN 978-963-293-4709

*Családomnak:
feleségemnek, Donnának,
fiamnak, Christophernek,
lányomnak, Erikának,
nővéremnek, Klárinak
és húgomnak, Ildinek;
hogy azt is tudjátok rólam,
aminek nem voltatok a részesei.*

ELŐSZÓ

Mészáros László életrajzi kötetét végigkíséri egy már-már filozofikusnak ható gondolat, amit a szerző így fogalmaz meg: „A Jóisten megáldott egy tehetséggel: vészhelyzetben mindig bekapcsolt a problémamegoldó képességem. Korán rájöttem, hogy a szerencse nem más, mint alternatíva. Azon múlik minden, hogy a sors által eléd sodort helyzetek közül a jót választod-e, vagy a rosszat.”

László a XX. század gyermeke, átélte annak borzalmait, embertelenségét, sorsfordulóit, és a változást akarók és vállalók sikereit, olykor kudarcait. Megismerhetjük egy Magyarországról 1955-ben megszökött 17 éves fiatalember Amerikában megvalósult, mai napig tartó üzleti és emberi sikertörténetének állomásait. Egy évvel a veszélyes szökés és ausztriai tartózkodás után valósult meg álma, 1956-ban érezett meg New Yorkba, mindössze egyetlen

dollárral a zsebében. Beszélgetéseink során egyre jobban megismerve életét, én mégis úgy gondolom, nagyobb vagyont vitt Amerikába, mint azt az egy dollárt.

Magával vitte egy, a második világháború borzalmi nyomán korán felnőtté váló fiatalember elszántságát, családszeretetét, találékonyságát a szerettei megvédése terén. Egy többnemzetiségű falu kamasz gyerekei körében kivívott elfogadottságának tapasztalatait.

Egy vidéki kisfiú jó értelemben vett csibészségét, vagányságát, és azt a felismerést, hogy van olyan gazemberiség, aminek már nem akar részese lenni.

Nem utolsósorban édesapja intelmét: „Csak csináld, dolgozz keményen, légy becsületes, majd csak kifizetődik!”

Ez az öröklött „vagyon” vezérelte, segítette Lászlót amerikai beilleszkedése, üzleti felfogása, társadalmi elismertsége, családi élete során Amerikában.

Elmúltam 60 éves, amikor megismertem. Elkezdtünk beszélgetni, és úgy tűnt, mintha ezer éve ismernénk egymást. Elmesélte az életét, és azt, hogy annyi mindent kapott a sorstól, hogy szeretne valamit a hazájának visszaadni. Ekkor mesélt nekem a MICE Alapítványról, ahol 17-18 éves gyerekeknek tanították az etikus vállalkozás alapjait. Én is beszéltem magamról, hogy én azt a kalandot választottam, hogy itthon maradok. Felkért, hogy legyek a MICE társelnöke. Közös munkánkkal arra törekszünk, hogy a

tinédzserek merjenek dönteni saját életükről, ahogy azt László is tette, 1955-ben. Azt tanítjuk, hogy szerezhetnek külföldi tudást, tapasztalatot is, élve a szabad lehetőséggel, de azt lehetőleg itthon hasznosítsák hazánk javára.

Rengeteg időt töltöttünk el közösen, úgy a munkában, mint a magánéletben, mivel sokat jön haza. Ismerjük egymás családját, megosztjuk egymással örömeinket, néha bánatunkat is. Ez a kőkemény üzletember imád főzni, nagyon jól énekel, kellemes társasági ember, de legfőképpen igaz barát.

Megismerve nem mindennapi életútját, magam is ösztönöztem könyve megírására. Nem veszhetnek el tapasztalatai a korról, amelyben élt. A magyarországi évekről, a családról és az amerikai kalandokról szóló fejezetek igazán közel hozzák ezt az érdekes, különleges embert az olvasóhoz.

A könyv kellemes meglepetést is tartogat: Magyarországon is figyelemre méltó, hasznos vezetési módszereket mutat be, vállalatirányítási szakemberek, vállalkozások vezetői számára is. Mészáros László az általa alapított Voice Technologies Group történetén keresztül írja le ezt a korszakot. Az internet az 1990-es évektől robbanásszerűen fejlődött Amerikában. A céges adathálózatok megszokottá váltak, a technikai befektetés kezdett eltávolodni a hagyományos telekommunikációtól. Megismerhetjük a

sikeresség amerikai vállalatokat, vállalkozásokat jellemző útját, a korszak kihívásait. A vállalati stratégiaalkotás, az új adatátviteli technológiák kidolgozása, a megvalósítás-hoz szükséges csapatépítés, a vevőkkel való kapcsolattartás, a tárgyalási technikák és taktikák, a vezetői magatartás módszerei jelennek meg a VTG-ről szóló fejezetekben.

László vezetőként, üzletemberként már korán felismerte, hogy vállalkozásokat létre lehet hozni, meg lehet szüntetni, a technológia és a tőke mellett azonban a legértékesebb vagyon az ember. Ezért vette körül magát tehetséges munkatársakkal, akik ma is nagyra értékelik visszaemlékezéseikben az együtt töltött éveket.

A Sikerre születtem, Mészáros László önéletrajzi könyve egy magyar fiatalember útját mutatja be Amerikában, az Intel üzleti fejlesztés osztályának alelnöki székéig.

Amikor a szerző fordulatokban bővelkedő, sokszor humoros történetekkel tarkított könyvét ajánlom a kedves olvasó figyelmébe, teszem ezt azért is, mert az életút közérthető, emberközeli bemutatása megerősítheti mindenkiben a hitet, hogy merjük megvalósítani az álmainkat, mert „meg tudjuk csinálni”.

2015. október

Zentai Gábor

BEVEZETŐ

Miért írtam ezt a memoárt?

Minden egyes alkalommal, amikor felszállok a repülőgépre Buffalóban, hogy hazalátogassak Magyarországra, különös érzés kerít hatalmába. Tizenhat éves voltam, amikor elszakadtam otthonról, és most is azért megyek vissza, hogy hasonló korú gyerekeknek adjam át a tapasztalataimat, megosszam velük a sikerhez vezető út titkát. Előttük az élet, én pedig immár jó pár kalandos éven túl, úgy érzem, tudok nekik iránymutatást nyújtani egy jobb jövő felé. Nyugdíjas vállalkozóként évek óta azon dolgozunk az alapítványommal, a MICE-szal, hogy ezek a tinédzserek felismerjék magukban a tehetséget és merjék saját kezükbe venni az életük irányítását, ahogy azt én is tettem, amikor 1956-ban elindultam egy új világ felé. Amerika lett a második otthonom, ahol rengeteg olyan hatás ért, melyek formálták a személyiséget és azzá tettek, aki

ma vagyok. A gyökereimet azonban soha nem feledtem, és amikor visszatérek Magyarországra, örömmel tölt el, hogy a tudást, amit e kettősségnek és természetesen a kemény munkának köszönhetek, átadhatom a lelkes ifjúságnak.

2015. április 12-én tartottuk az ideai etikus vállalkozás kurzus vizsgáját, melyen 35 diák kis csoportokban prezentálta üzleti tervét a szakma jeles képviselői előtt a Baptista Gimnáziumban. Igazán megható látvány volt, ahogy ezek a gyerekek egyik pillanatról a másikra felnőttek a szerephez, és komoly tudatosságról tettek tanúbizonyságot. Hihetetlen, de a 20 hetes képzés alatt felelős gondolkodást sajátítottak el, olyannyira, hogy 3 csapat is oktatási reformötlettel rukkolt elő. Ők is tenni akarnak a hazájukért, már ilyen zseni korban, pont mint én. Már ezért megérte.

A könyvem tanulságos, olykor szomorú, máskor pedig vidám vagy éppen kifejezetten mókás visszaemlékezések sora, időnként kissé elfogult, hiszen tele van számomra fontos személyekkel, történésekkel, melyek nélkül azonban nem lenne teljes életem regénye. Hiszek abban, hogy az életünket, Isten segédelmével természetesen, de mi alakítjuk. Amikor kamasz fiúként megérkeztem New Yorkba, mindössze egyetlen dollár árválkodott a zsebemben. Ma, amikor ezt a memoárt írom, még mindig nosztalgiával gondolok arra az egy centre, ami ebből a pénzből megma-

radt. Ugyan a kemény munka meghozta a gyümölcsét, és immár sikeres üzletembernek mondhatom magam, soha nem fogom elfelejteni, mennyire igaz a mondás: minden kezdet nehéz. De a semmiből építkezni az igazi kihívás, és ez a könyvem egyik fő üzenete is: soha ne add fel!

Szeretettel ajánlom a kötetet mindenkinek: remélem, jól szórakoznak majd rajta, inspirációt merítenek karrierfejlődéséből, a családomhoz és barátaimhoz fűződő mély érzéseimből, és megértik, milyen egyszerre két otthonnal a szívemben élni. Manapság sokan indulnak felfedezőútra, számtalan fiatal hagyja el az országot, hogy szerencsét próbáljon. Nekik is szól ez a történet.

Jó olvasást kívánok!

Mészáros László

1. FEJEZET

Elhagyom a hazám

Évek óta Mr. Les Meszaros néven élek Amerikában, mégis, a lelkem mélyén a mai napig magyarul hallom a nevemet. Valójában Mészáros László vagyok, így anyakönyveztek a magyarországi Csornán 1939. április 11-én, amikor megszülettem.

Édesanyámat, Kúti Erzsébetet csak a környezetem elbeszélése alapján ismerem. Nyolc hónapos múltam, amikor tüdőbajban meghalt. Ez a betegség akkoriban átszötte egész Magyarországot. Nővérem, Mészáros Klára ekkor hároméves volt, ő is csak halvány emlékeket őriz róla. Nevelésünket nagymamánk, Gulyás Etelka és nagynénénk, Mészáros Kata néni, Nénje vette át. Édesapám, Mészáros László iskolai végzettsége szerint diplomás közgazdász volt. Ebben az időben agronómusként dolgozott a Vas megyei Szentpéterfán, gróf Erdődy Pál osztrák határ szélén

elterülő uradalmának gazdálkodását vezette. A birtokhoz tartozó területen, vadászat közben ismerkedett meg a nagy tekintéllyel bíró, Tarótfán élő Schleifer Bertalan főerdész-mérnökkel. Hároméves lehettem, amikor édesapám 1942-ben újra megnősült, és elvette az ő lányát, Schleifer Margitot feleségül. Sosem felejttem el a pillanatot, amikor a nagy lovas kocsi begördült az udvarunkba, rajta a nevelőnyámmal, aki a bútorok között megbújva utazott, majd amikor megérkezett, kidugta a fejét, először pillantva meg a házikónkat. Szeretetteljes kapcsolat alakult ki közöttünk, s nevelőanyám békésen éldegélt családunkkal egészen kilencvennyolc éves korában bekövetkezett haláláig.

Szentpéterfán nevelkedtem kétéves korom óta, szülővárosomra, Csornára egyáltalán nem emlékszem. Szentpéterfa másfél ezres lakosú falu, többnyire horvátok lakták; a tanárokon és a családomon kívül csak horvát származású emberek éltek itt. Tudtak magyarul, mégis mindenki horvátul beszélt, az anyanyelvükön. Még a papunk is horvát volt. Nem volt könnyű beilleszkedni a szentpéterfai kultúrába és falusi életbe: úri gyerekként kezelték minket a falusi emberek, s olykor gúnyolódás célpontjává váltunk. Apám azonban fontos ember volt a faluban, sokak megélhetése függött tőle, így idővel elfogadtak, sőt, meg is szerettek bennünket. Anyám úrihölgy volt, apám pedig egy

igazi úriember, aki mindig a többiek érdekeit nézte, így aztán hamar a falu nagy kedvence lett. Az új szomszédaink hoztak nekünk a libától kezdve a disznóhúsig mindent, így mutatva ki hálájukat apám jóságáért.

Nehéz falat volt beolvadni a horvátok közé, különösen nekünk, gyerekeknek, de szülői segítséggel végül sikerült. Nekiálltam megtanulni a nyelvet, hogy a kamasz gyerekek befogadjanak maguk közé, és lassan átvettem a szokásaikat, jókat és rosszakat egyaránt, olykor még a gazemberséget is. Azonban hiába tanultam szorgalmasan, tökéletesen nem tudtam elsajátítani a nyelvüket, ezért a nagyobbak sokat piszkáltak, néha ki is zártak a társaságukból. De én nem adtam fel! Ez a tapasztalat kifejezetten arra ösztönzött, hogy még keményebben igyekezzek, hogy idővel én is egy lehessek közülük. Sokat küszködtem, míg elfogadtak, de végül én lettem az egyik legnépszerűbb gyerek a csapatban.

Ötéves lehettem, amikor anyám a háború alatt elhatározta, hogy elmenekülünk egy biztonságos helyre. (Az oroszok kergették vissza a németeket, akik a mi környékünkön, a Bükk-hegységen keresztül tértek vissza aztán Ausztrián keresztül Németországba.) 1945 elején érkezünk meg Büksre, egy mára már kihalt Vas vármegyei német faluba, pontosabban egy tanyára fent a hegyekben,

ahova csupán a völgyből lehetett feljutni. Innen lestem, mikor jön az orosz hadsereg a németek után. Mindig a németek jöttek előbb, s utána rá néhány órára az oroszok. Ide több család is elbújt, azt hittük, védve vagyunk. Anyámnak azt mondták ismerősök, hogy ez biztonságosabb hely, mint Szentpéterfa, és hogy itt majd nem találják ránk. Így aztán itt maradtunk édesapám nélkül, akinek be kellett vonulnia 1943 körül. A tanyán csak az anyák, nagymamák, nagypapák, meg mi, gyerekek maradtunk. Körülbelül hatvanan lehettünk, elég sok anyuka volt kicsi gyerekekkel. Nem volt ez egy szervezett együttélés, egyszerűen csak közösen főztek az asszonyok, az idős férfiak halásztak, imádkoztunk minden étkezésnél, vagyis jóformán mindent együtt csináltunk.

A völgyben egyszer csak megjelent egy hatalmas német sereg. Mi persze mindannyian a bunkerekbe bújva figyeltük őket, de a német katonák mentek tovább, igyekeztek vissza a hazájukba. (Később eljutottak hozzánk is a nácik borzalmas haláltáborainak hírei.) Az oroszok néhány óra múlva jöttek utánuk, és nagyon barbár módon viselkedtek. Én gyerekfejjel akkor még nem tudtam felfogni, mi történik, de annyit láttam, hogy mást sem akartak, csak ételt, italt és nőt. Az asszonyokat, akik nem tudtak elbújni, megerőszkolták ott, mindenki előtt. Ez nekünk, gyerekeknek is borzalmas látvány volt, rettegtünk, bár

nem értettük az egészet. Anyámnak szerencsére sikerült elrejtőznie, így nem kellett átélnie ezt a szörnyűséget. Életem során sokat foglalkoztatott, hogy kik lehettek ezek a felfegyverzett vadállatok, hiszen a rettenetes emlékképek máig elevenen élnek bennem.

Az első minket ért orosz roham után anyám a Bibliával a kezében leültetett (mert ő mindig a Bibliát olvasta), és elmagyarázta nekem a történeteket. Azt mondta: „Fiam, neked ilyen fiatalon felnőtté kell válnod! Fel kell nőned! Férfivá kell lenned!” Persze én nem tudtam, hogy mit jelent mindez, de anyám csak tovább beszélt hozzám, és egy nagy feladatot bízott rám. Én voltam a legidősebb gyerek a csapatban, lehettem vagy hatéves. Anyám azt mondta, fel kell másznom egy fa tetejére, és onnan figyelni, mikor jönnek az orosz csapatok. Ha meglátom őket felfelé araszolni a völgyből, rohannom kell, ahogy a lábam bírja, és figyelmeztetnem a nőket, hogy még időben el tudjanak bújni. Így is lett, s ezek a szerencsétlen fiatal anyák elbújtak, ahová csak tudtak, szekrény vagy ágy alá, szalmakazal tetejére, az istállóba a tehenek közé, a bokor mögé. Néhányan a vécékbe szögeztették be magukat. Így lettem én a felügyelő, ami nagy feladat volt számomra, és büszke is voltam arra, hogy anyám és a többiek ennyire megbíztak bennem.

Egyik alkalommal megláttam őket már messziről, be-

rohantam, kiabáltam mindenkinek, hogy jönnek, s mindenki elbújt. Anyámnak sikerült megint egy olyan helyet választania, ahol nem találták meg. De amikor megérkeztek az oroszok, benéztek mindenhova, felmászta a szalmakazalra, és szuronyos puskákkal kezdték keresni a nőket. Hiába volt a figyelmeztetés, sok nőt megtaláltak és megerőszakoltak. Sírásuk és jajveszékelésük még mindig a fülemben cseng, időként éjszaka rémálmok gyötörnek ennyi év után is.

Amikor végre elmentek, támadt egy ötletem, mintha csak a Jóisten küldött volna egy üzenetet. Előtte már hosszú éjjeleken át azon törtem a fejem, hogyan menthetném meg anyámat a katonáktól. Eddig megúsza, de mi lesz később? És akkor kitaláltam valamit: egy barátommal az egyik szalmakazal oldalába fúrtunk egy ajtó nagyságú lyukat, amibe az ő anyját meg az én anyámat akartuk elbújtatni. De kívülről kellett megoldani, hogy az oroszok ne vegyék észre, hogy ott egy vályog van, ezért öreg deszkákból összekalapáltunk egy ajtót, arra rákötöttünk és ráragasztottunk szalmát, és ezt behelyeztük a kivágott rés helyére. Kívülről nem lehetett látni, hogy az egy ajtó. Amikor anyámnak elmeséltem, mire jutottam, azt mondta: „Lacika, ez nagyon jó, ez fog működni.” De aztán eszembe jutott valami: „És hogy fogtok lélegezni?” Erre anyám: „Ide figyelj, ott a patak mögött vannak a bodza-

fák!” A bodzafa ágai belülről üresek. Csak egy puha, szivacsos anyag volt bennük, amit ki lehetett tisztítani. Így is tettem, bicskával levágtam ágakat, amiket kitisztítottunk, és azokon keresztül tudtak levegőhöz jutni anyámék.

Legközelebb, amikor újra megjelentek az oroszok, én persze fent voltam a fán, és ahogy észrevettem, hogy jönnek felénk, rohantam a tanyára szólni mindenkinek. Gyerek létemre idegrocns voltam, nagyon félttem, hogy mégis megtalálják anyámat, de hála istennek ez nem történt meg, a mi szalmakazalunk mellett elmentek.

Később, amikor rémálmaimban előjöttek ezek az emlékek, egyre azon tűnődtem, honnan volt bennem annyi bátorság és erő akkor, hiszen folyamatos életveszélyt éltem át. Úgy gondolom, önvédelmi készség alakult ki bennem. Bátornak éreztem magam, le tudtam győzni a félelmet. Ahelyett, hogy összeroppantam volna a sok borzalomtól, gyerekből pillanatok alatt felnőtt férfivá váltam. A Jóisten megáldott egy tehetséggel: vész helyzetben mindig bekapcsolt a problémamegoldó képességem. Korán rájöttem, hogy a szerencse nem más, mint alternatíva. Azon múlik minden, hogy a sors által eléd sodort helyzetek közül a jót választod-e, vagy a rosszat.

Az idő múlásával egyre apadt a katonák száma, mígnem érkezett egy utócsapat, akik ott maradtak velünk jó pár